

TOP

Népszava

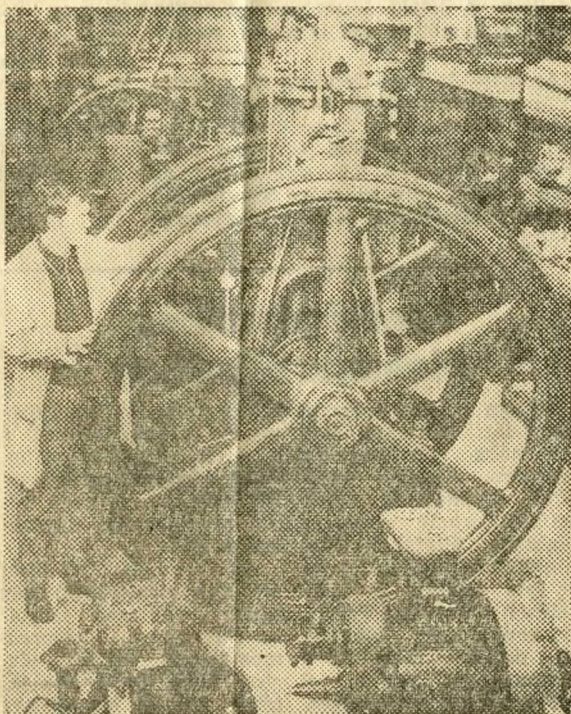
Múzeumot kap tízezer műszaki emléktárgy

Londonban 1851-ben, Moszkvában 1872-ben, Washingtonban 1876-ban létesült műszaki múzeum. A környező országok fővárosaiban, Bécsben, Prágában, Varsóban, Bukarestben ugyancsak van műszaki múzeum, csupán nálunk nincs. Pedig alapításának gondolata többször is felvetődött: a magyar műszaki múzeum meg nem alapításának története 165 éves múltra tekinthet vissza.

Pedig a telefonkönyvben, a múzeumok között ott olvasható: *Műszaki Múzeum. Budán, a Kaposvári utca sarkán egy szerény tábla ugyancsak ezt a feliratot viseli. Ez az a múzeum, amely van — és még sincs.* Illetve, van egy Műszaki Emléket Nyilvántartó és Gyűjtő Csoport, egy 12 helyiségből álló épületben, ahol több mint 10 ezer tárgyat őriznek és tartanak raktáron, anélkül, hogy ezt múzeumnak nevezhetnénk, hiszen kiállításukra nincs mód.

Alapításának története 1807-ben kezdődött: Ferenc császár rendeletét hozott az ipari termékek egy-egy darabjának gyűjtéséről. 1873-ban egy ipari múzeum létesítésére alakítottak bizottságot, ám ennek működése sem bizonyult eredményesnek. 1910-ben merült fel ismét a technikai múzeum létesítésének gondolata, de tett ezt sem követte. A gyűjtőcsoport csak 1964-ben kapott egy raktár-épületet, amely az első lépés volt a leendő magyar műszaki múzeum alapjainak lerakásában.

A hatalmas gyűjtemény azonban mindmáig parlagon heverő közkinccs,

Erdekes ritkaság a múzeumból: Bánki-féle motor 1891-ből (Rédei Ferenc felvétele)

raktári állomány. Pedig a 10 ezres gyűjteményben itt van a múlt és a jelen, amely egykor a jövő múltja lesz. Láthatók a legelső ipari emlékek a XV. századból, s a századforduló nagy magyar találmányainak első darabjai: *Jedlik Anyos dinamója, a Ganz által gyártott Bánki-motor 1891-ből; a Csonka-féle robbanómotor 1851-ből.* Felsorakoznak a magyar szerszámgyártás első darabjai, *erőgépek, s a világhírű magyar malomipar első gépei.* Itt található már a számítógép őse, az elektromechanikus számítógép, a több

ezer elektroncsővel működő Ural 2. számítógép, s egy mai, második generációs tranzisztoros számítógép is.

Az Edison-féle fonográf még mindig működik, mint ahogy a csoportnak lelkesen segítő, a régi gépeket nagy gonddal és szeretettel restauráló nyugdíjasok keze nyomán szinte újrászülető első Diesel-gépek is. A MÁV járműjavítójából Sass János, Házi Mátyas, a Gamma Művekből Major Imre és Zakály Gyula nyugdíjasok és a többiek és csaknem másfél száz éves gépeken még maguk is dolgoztak. S nemcsak

ők segítenek. A nagy aktivitás pedig azt tanúsítja, hogy a műszaki múzeum létesítése szinte már közügy. Mert szinte megszámlálhatatlan ipartörténeti emlékekhez, műszaki érdekességhez juttatják a csoportot az üzemek és magángyűjtők is. *Bán Sándor* például 40 esztendeje vándorolt ki Franciaországba, ahol rádiótechnikai műhelyt nyitott. Most ajándékként egy negyven darabból álló, sok műszaki érdekességet tartalmazó gyűjteményt juttatott el a leendő magyar múzeumnak, köztük egy, a második világháború előtt készült és ma is működő magnetofont.

A műszaki múzeum megvalósítása tehát mind jobban előtérbe kerül. *Dr. Szabadváry Ferenc* egyetemi tanár, a gyűjtőcsoport vezetője szerint a magyar műszaki múzeumnak szükségképpen másnak kell lennie, mint a hasonló külföldi intézményeknek: *általános műszaki múzeumra van szükség, amely szemléletesen mutatja be a látogatóknak az egyetemes természettudomány és technika, valamint a társadalom fejlődése közötti összefüggést.*

Amikor az alapításra váró, leendő múzeum raktáraiban jártunk, még nem született döntés a magyar műszaki múzeum ügyében. A Minisztertanács november 2-i ülése azonban már döntött: az *eddig Műszaki Emléket Gyűjtő és Nyilvántartó Csoport Országos Műszaki Múzeum* má lép elő.

Nagy Tamás